

1. pielikums
Zemkopības ministrijas
Datums skatāms laika zīmogā
lēmumam Nr. 9.3-25e/3/L/UK/2023

Latvijas Republikas Zemkopības ministrija

**LATVIJAS KOPĒJĀS LAUKSAIMNIECĪBAS POLITIKAS STRATĒĢISKAIS PLĀNS 2023. – 2027.
GADAM
IZVĒRTĒŠANAS PLĀNS**

Saturs

1. Izvērtēšanas Mērķi un nolūks	5
2. Pārvaldība un koordinācija	13
3. Ieinteresēto pušu kartēšana	14
4. Laika grafiks	15
5. Dati un informācija	16
6. Rezultātu komunikēšana	18
7. Resursi	18

Saīsinājumi:

AKIS - lauksaimniecisko zināšanu un inovāciju sistēma

AREI - Agroresursu un ekonomikas institūts

CSP - Centrālā statistikas pārvalde

DAP - Dabas aizsardzības pārvalde

ELFLA - Eiropas Lauksaimniecības Fonds lauku attīstībai

FADN - Farm accountancy data network

KLP - Kopējā lauksaimniecības politika

KLP SP - Kopējās lauksaimniecības politikas Stratēģiskais plāns

I/s - lauksaimniecība

LAD - Lauku atbalsta dienests

LDC - Lauksaimniecības datu centrs

LEADER - (Liaison Entre Actions de Développement de l'Économie Rurale), kas nozīmē "saikni starp darbībām lauku ekonomikas attīstībai"

LIZ - Lauksaimniecībā izmantojamā zeme

NNS - Nepārtrauktā novērtēšanas sistēma

SEG - Siltumnīcefekta gāzu emisija

SM - Specifiskais mērķis

SUDAT - Latvijas lauku saimniecību uzskaites datu tīkls

UK - Uzraudzības komiteja

VAAD - Valsts augu aizsardzības dienests

VI - Vadošā iestāde

VID - Valsts ieņēmumu dienests

VRG - Vietējā rīcības grupa

Latvijas Kopējās lauksaimniecības politikas (KLP) stratēģiskais plāns 2023. – 2027. gadam (KLP SP) ir vidēja termiņa politikas plānošanas dokuments, kas nosaka atbalsta prioritātes un atbalsta instrumentus lauksaimniecības, kā arī lauku attīstības jomā, ņemot vērā definētās vajadzības, kas noteiktas, pamatojoties uz savas teritorijas un lauksaimniecības un pārtikas nozares analīzi. Latvijas KLP SP mērķis ir turpināt sniegt pietiekamu atbalstu lauksaimniekiem, lai tie spētu nodrošināt iedzīvotājiem pieejamu Latvijā ražotu pārtiku, kas ir droša, kvalitatīva un par pieejamu cenu. Tāpat uzsvars tiek likts uz Latvijas lauksaimnieku un pārtikas ražotāju konkurētspējas uzlabošanu, strādājot pie efektīvas resursu izmantošanas, ieguldījumiem bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā un klimata pārmaiņu mazināšanā. KLP stratēģiskā plāna atbalsts turpinās sekmēt saimnieciskās dzīves nodrošināšanu laukos – infrastruktūras uzturēšanu, apdzīvotības saglabāšanu.

Atbilstoši [Regulas 2021/2115](#) 140. pantam Dalībvalstis veic savu KLP stratēģisko plānu izvērtēšanu īstenošanas laikā un ex post kārtā, lai uzlabotu plānu izstrādes un īstenošanas kvalitāti.

Saskaņā ar [Regulas 2021/2115](#) 140 panta 4. punktu Dalībvalstis izstrādā izvērtēšanas plānu, kurā sniegtas norādes par izvērtēšanas darbībām, kas plānotas KLP SP īstenošanas periodā.

Atbilstoši [Regulas Nr. 2022/1475](#) 1. pantā noteiktajam: “Lai izvērtētu savus KLP stratēģiskos plānus, Dalībvalstis definē izvērtēšanas jautājumus un veiksmes faktoros, pēc kādiem novērtē [Regulas \(ES\) 2021/2115](#) 140. panta 1. punktā minētos izvērtēšanas kritērijus, proti, lietderīgumu, efektivitāti, nozīmīgumu, saskaņotību un Savienības pievienoto vērtību.” KLP SP Izvērtēšanas plāns veidots saskaņā ar [Regulā 2022/1475](#) 4. pantā un II pielikumā noteiktajām plāna satura un struktūras prasībām.

Izvērtēšanas plāns veidots kā stratēģisks ietvara dokuments, lai pēc iespējas precīzi noteiktu KLP SP izvērtēšanas sistēmas uzbūvi un aprakstītu iesaistītās puses, izvērtējumu laika plānojumu, nepieciešamo datu sistēmu, izvērtējumu rezultātu komunicēšanu, kā arī izvērtēšanai nepieciešamos resursus. Saskaņā ar KLP SP aprakstīto SVID analīzi un Ex-ante izvērtēšanas rezultātiem, KLP SP intervences loģiku un no tās izrietošajām vajadzībām, ir izstrādāts KLP SP izvērtēšanas plāns visam KLP SP īstenošanas periodam. KLP SP izvērtēšanas plāna laika plānojums paredz, ka 2023.-2027. gadā tiks veikti ikgadējie izvērtējumi un tematiskie pētījumi, bet periodā 2028.-2031. gads tiks veikts Ex-post izvērtējums. Izvērtēšanas plāns tiks pārskatīts pēc nepieciešamības atbilstoši KLP SP īstenošanas progresam un konstatētajām vajadzībām, grozījumus saskaņojot ar KLP SP uzraudzībā un izvērtēšanā iesaistītajām struktūrām. Konkrētie veicamie ikgadējie izvērtējumi un tematiskie pētījumi tiks noteikti ikgadējos darba plānos.

1. IZVĒRTĒŠANAS MĒRĶI UN NOLŪKS

KLP SP izvērtēšanai izvēlēta nepārtrauktās novērtēšanas sistēma (NNS¹), paredzot, ka izvērtējumus, atbilstoši Regulas 2021/2115 140. panta 2. punktam, veic neatkarīgs izvērtētājs, zinātniskais institūts "Agroresursu un ekonomikas institūts" (AREI). Nepārtrauktās izvērtēšanas sistēma tiek plānota trīs daļās:

- pētījumos balstītu tematisko izvērtējumu izstrāde: kas izriet no aktuālām nozares vajadzībām;
- rīcību analīze: ietver KLP SP intervencu izvērtēšanu.
- metodoloģisko jautājumu risināšana: ietver intervences loģikas un mērķu sasaistes griezumā un datu uzkrāšanas pilnveidošanu.

Nepārtrauktās izvērtēšanas pieeja tika izmantota arī iepriekšējos KLP atbalsta plānošanas periodos un ir apliecinājusi ieguvumus: var secīgi plānot un sagatavot izvērtējumus, var paļauties uz izvērtētāju kompetenci un tiek uzkrāti dati, lai ilgtermiņā izvērtētu KLP atbalsta ietekmi.

KLP SP izvērtēšanas plāna mērķis ir noteikt ietvaru un kārtību KLP SP izvērtējumu veikšanai tā īstenošanas laikā un pēc tā (ex-post), lai izvērtētu Latvijas KLP SP sniegumu, finansējuma izlietojuma pamatojumu un īstenošanas kvalitāti, kā arī nodrošinātu informāciju nākamajam KLP plānošanas periodam.

Laikā no 2023. līdz 2029. gadam tiek izvērtēts KLP stratēģiskā plāna lietderīgums, efektivitāte, nozīmīgums, saskaņotība, Savienības pievienotā vērtība un ietekme. Lietderīguma kritērija izvērtēšana tiks organizēta izvērtējumos tematiskajos blokos KLP SP īstenošanas laikā, savukārt, efektivitātes, nozīmīguma, saskaņotības un ES pievienotās vērtības kritēriju izvērtēšanu veiks, izmantojot šķērsriezuma izvērtēšanas pieeju plānošanas perioda beigās, tā kā šos četrus vērtēšanas kritērijus var lietderīgi novērtēt tikai tad, kad KLP SP intervences jau ir devušas reālus rezultātus.

KLP SP izvērtēšana plānota tā, lai īstenošanas laikā, atbilstoši KLP SP noteiktajām vajadzībām un sagaidāmajiem rezultātiem intervences loģikā, tiktu izvērtēti Regulas 2021/2115 6. pantā minētie konkrētie specifiskie mērķi (SM) (Tabula nr. 1). Izvērtējumi plānoti tematiskos blokos, kas aptver vairākus mērķus (1) SM1; SM2, SM3, SM7, SM8, SM9; 2) SM8, Horiz.M.; 3) SM4, SM5, SM6). Izvērtējumi tiks veikti novērtējot arī sniegumu attiecībā uz Latvijas nacionālo mērķu sasniegšanu. Papildus tiks veikti tematiskie izvērtējumi, lai pamatotu īstenotās politikas efektivitāti un nodrošinātu analītisko bāzi turpmāko politikas plānošanas dokumentu izstrādei un lēmumu pieņemšanai. Izvērtēšanas procesā tiks veikta arī datu uzkrāšana, atbalsta ietekmes izvērtēšanai, kā arī veiktas gadījuma izpētes izvērtēšanai nepieciešamo datu iegūšanai.

Ex post izvērtējumā, no 2028 līdz 2031. gadam, tiks izvērtēta KLP SP īstenošana, balstoties uz visiem vērtēšanas kritērijiem, un KLP SP kopējā ietekme uz KLP vispārīgo un konkrēto mērķu sasniegšanu, atbilstoši Regulas 2021/2115 140. panta 1. punktam. Ex-post izvērtējumā vēlreiz tiks izskatīti izvērtējumi, kas veikti, īstenojot šo izvērtēšanas plānu. Tādējādi izvēlētie vērtēšanas kritēriji tiks vērtēti divas reizes, ļaujot Vadošajai iestādei apzināt cēloņsakarību starp intervencēm un izmaiņām to ieviešanas rezultātā, kā arī, lai vērtētu vai izmaiņas ir sasniegtas par pieņemamām izmaksām, atbilstoši Regulas 2022/1475 1. panta 3. punktam.

Veicot izvērtējumus/pētījumus datu pieejamības iespēju robežās tiks pievērsta uzmanība arī dzimumu līdztiesības un sociālās iekļaušanas izvērtēšanai, kur tas atbilst KLP stratēģiskā plāna intervences loģikai un skar jautājumus par finansējuma saņēmēju/labuma guvēju datu apkopošanu daļījumā pēc dzimuma.

¹ Nepārtrauktās izvērtēšanas sistēmas saīsinājums NNS tiek izmantots, turpinot LAP 2014-2020 nepārtrauktās novērtēšanas sistēmas apzīmējumu.

Izvērtēšanas plāna mērķi:

1. nodrošināt, ka dažādas KLP SP īstenošanā iesaistītās puses vieno kopīga izpratne par izvērtēšanas nozīmi KLP SP ieviešanā;
2. noteikt kā tiks izvērtēts KLP SP, nodrošinot, ka tiks veiktas visas nepieciešamās izvērtēšanas darbības, sagatavojot indikatīvu laika grafiku izvērtējumiem;
3. aprakstīt kā tiek plānots resursu apjoms (finanšu, cilvēkresursu) dažādiem izvērtēšanas pasākumiem (posmiem);
4. nodrošināt, ka izvērtēšanas aktivitātes tiek plānotas vajadzīgajā laikā un apjomā.

Tabulā Nr1. aprakstīti galvenie elementi, veiksmes faktori un izvērtēšanas jautājumi, dalījumā pa specifiskajiem mērķiem Izvērtēšanas jautājumi izriet no KLP SP definētajām vajadzībām. Konkrētā temata ietvaros var būt vairāki izvērtējumi).

Tabula Nr. 1	
<u>GALVENIE</u>	
<u>ELEMENTI,</u>	
<u>VEIKSMES</u>	
<u>FAKTORI UN</u>	
<u>IZVĒRTĒŠANAS</u>	
<u>JAUTĀJUMI</u>	
SM	
KLP SP vajadzības	Nodrošināt lauksaimnieku ienākumu tuvināšanu tautsaimniecības vidējiem, īpaši mazajām un vidējām saimniecībām Grūtībās nonākušām nozarēm līdzsvarot un tuvināt ienākumus lauksaimniecības vidējiem ienākumiem Līdzsvarot ienākumus saimniecību lieluma grupās, saglabājot stabilu atbalstu mazajām saimniecībām Nodrošināt līdzsvarotus ienākumus starp reģioniem, ņemot vērā ierobežojošos ienākumu gūšanas veidus
Galvenie elementi, kas jānovērtē LIETDERĪBAS izvērtēšanai	Lauku saimniecību ienākumu pietiekamība Izturētspēja
Veiksmes faktori	Lauksaimniecisko ienākumu līmenis atbalstītajās lauku saimniecībās palielinās vai vismaz ir stabils, un, ņemot vērā vispārējās ekonomikas tendences, atšķirības starp lauku saimniecībām/specializācijām (nozarēm)/ reģioniem un tautsaimniecību kopumā mazinās.
Temats	1.KLP SP ienākumu atbalsta ietekme uz lauku saimniecību ienākumu pietiekamību. 2.KLP SP iekļauto intervenču ietekme uz saimniecību izturētspēju
Izvērtēšanas jautājums	Cik lielā mērā KLP SP ienākumu atbalsts ir devis ieguldījumu lauksaimnieka ienākumu tuvināšanai tautsaimniecības vidējiem ienākumiem? Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis līdzsvarotus ienākumus starp reģioniem/ dažāda lieluma saimniecībām/ specializācijām? Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis saimniecību izturētspēju?

SM	SM 2 pastiprināt orientēšanos uz tirgu un gan īstermiņā, gan ilgtermiņā uzlabot lauku saimniecību konkurētspēju, tostarp vairāk akcentējot pētniecību, tehnoloģijas un digitalizāciju
KLP SP vajadzības	<p>Sekmēt saimniecību konkurētspējas celšanu, tirgus orientāciju, īpaši mazās, vidējās saimniecībās, jaunos lauksaimniekos</p> <p>Veicināt eksportspējīgu augstas pievienotās vērtības produktu ražošanu (arī bioloģisko)</p> <p>Sekmēt pievienotās vērtības radīšanu, produktivitātes celšanu, vērtības veidošanās ķēdes attīstību</p> <p>Risināt finanšu un ražošanas resursu pieejamības problēmu, paredzot mērķētus finanšu instrumentus</p> <p>Stiprināt sadarbību investīciju jomā, t.sk., pārstrādes apjomu, loģistikas un uzglabāšanas atbalsts</p> <p>Sekmēt ražošanas infrastruktūras izveidi (attīstību) lauksaimniecībā un mežsaimniecībā</p> <p>Zināšanu un prasmju celšana saimniecību vadītājiem, kā arī darbiniekiem</p> <p>Jaunu tehnoloģiju, t.sk., digitālo tehnoloģiju izmantošana</p> <p>Informācijas un konsultāciju pieejamība, mācību, pieredzes apmaiņas un demo saimniecību sekmēšana</p>
Galvenie elementi, kas jānovērtē LIETDERĪBAS izvērtēšanai	<p>Pastiprināta mazo un vidējo saimniecību orientēšanās uz tirgu</p> <p>Uzlabojusies lauku saimniecību konkurētspēja, radīta pievienotā vērtība</p>
Veiksmes faktori	<p>Lauksaimniecības pārtikas tirdzniecība pieaug, saimniecību skaits, kas pārdod savu produkciju tirgū pieaug</p> <p>Produktivitāte atbalstītajās lauku saimniecībās palielinās.</p>
Temats	Lauku saimniecību konkurētspējas izmaiņas, orientēšanās uz tirgu, mazo un vidējo saimniecību attīstības iespējas, tai skaitā specializāciju griezumā.
Izvērtēšanas jautājums	Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis saimniecību konkurētspējas celšanu, t.sk. mazo un vidējo saimniecību un specializāciju griezumā?

SM	SM 3 uzlabot lauksaimnieku stāvokli vērtību ķēdē
KLP SP vajadzības	<p>Veicināt konkurētspējīgu visu sadarbības formu un līmeņu veidošanos produktu kopējai virzībai tirgū</p> <p>Vecināt pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu</p> <p>Veicināt zināšanu apguvi un pieredzes apmaiņu par ražotāju sadarbības iespējām</p> <p>Sekmēt vietējās produkcijas realizācijas iespējas.</p>
Galvenie elementi, kas jānovērtē LIETDERĪBAS izvērtēšanai	<p>Lauksaimnieku stāvoklis pārtikas piegādes ķēdē</p> <p>Lauksaimnieku integrācija pārtikas piegādes ķēdē un dalība ražotāju organizācijās ar mērķi paaugstināt pievienoto vērtību.</p>
Veiksmes faktori	<p>Ražotāju organizāciju (RO) un citu atbalstītu lauksaimnieku organizāciju tirgotās produkcijas īpatsvars palielinās.</p> <p>Bruto pievienotā vērtība, ko rada lauksaimnieki, kuri iesaistījušies RO un citās lauksaimnieku organizācijās vai piedalās kvalitātes shēmās un bioloģiskajā ražošanā, palielinās.</p>
Temats	RO un atbilstīgo kooperatīvo sabiedrību ietekme uz ražotāju pozīcijām pārtikas ķēdē.

Izvērtēšanas jautājums	<p>Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir sekmējis RO un atbilstīgo kooperatīvo sabiedrību tirgotās produkcijas īpatsvara pieaugumu?</p> <p>Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis lauksaimnieku pozīcijas stiprināšanu pārtikas aprītē?</p> <p>Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis pētniecību un jauno tehnoloģiju ieviešanu nozarē?</p> <p>Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis kooperatīvo sabiedrību attīstību un nozares specializāciju konsolidāciju?</p>
-------------------------------	---

SM 7 piesaistīt un noturēt gados jaunus lauksaimniekus un jaunpienācējus un veicināt ilgtspējīgu darījumdarbības attīstību lauku apvidos	
KLP SP vajadzības	<p>Finanšu resursu pieejamība gan darbības uzsākšanai, gan produkcijas ražošanai, t.sk. LIZ iegādei</p> <p>leguldījumu atbalsts saimniecības tālākai attīstībai un paplašināšanai</p> <p>Veicināt lauksaimniecības izglītības apgūšanu</p> <p>Veicināt konsultantu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu lauksaimnieciskajā izglītībā</p> <p>Veicināt l/s popularizēšanu gan skolas vecuma bērnu un jauniešu vidū, gan sabiedrībā kopumā</p> <p>Veicināt lauksaimniecības izglītības kvalitātes paaugstināšanu</p> <p>Radīt iespējas dzīvojamā fonda būvniecībai/ rekonstrukcijai, paredzot atbalstu mērķētu finanšu instr</p> <p>Rosināt priekšlikumus nodokļu atvieglojumiem (darbaspēka un nekustāmā īpašuma)</p>
Galvenie elementi, kas jānovērtē LIETDERĪBAS izvērtēšanai	<p>Lauksaimnieku paaudžu maiņa</p> <p>Darījumdarbības attīstība</p>
Veiksmes faktori	Gados jauno lauksaimnieku skaits palielinās
Temats	Atbalsta ietekme paaudžu nomaiņai lauksaimniecībā
Izvērtēšanas jautājums	<p>Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis lauku saimniecību pārņemšanu vai dibināšanu šajā nozarē, nodrošinājis finanšu resursu pieejamību?</p> <p>Cik lielā mērā atbalsts ir veicinājis lauksaimniecības izglītības apgūšanu?</p>

SM 8 veicināt nodarbinātību, izaugsmi, dzimumu līdztiesību, tostarp sieviešu līdzdalību lauksaimniecībā, sociālo iekļautību un vietējo attīstību lauku apvidos, veicināt arī aprītes bioekonomiku un ilgtspējīgu mežsaimniecību	
KLP SP vajadzības	<p>Mazās un vidējās uzņēmējdarbības veicināšana, nodarbinātības un ienākumu iespēju radīšanai</p> <p>Pārtikas īso piegāžu ķēžu darbības veicināšana, t.sk. zaļo publisko iepirkumu nodrošināšanai</p> <p>Kompleksi risināmi lauku teritoriju izaicinājumi kvalitatīvas dzīves vides saglabāšanai</p> <p>Finanšu resursu pieejamība uzņēmējdarbībai (īpaši, mazajiem un vidējiem)</p> <p>Teritorijas identitāte (t.sk., teritoriju zīmoli)</p> <p>Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās</p> <p>Atvieglota nodokļu politika mazajiem uzņēmējiem lauku teritorijā, īpaši, uzsācējiem</p> <p>Bioekonomikas pamatnozaru konkurētspējas veicināšana ar jaunām tehnoloģijām un praksēm</p>
Galvenie elementi, kas jānovērtē	<p>Ilgspējīga lauku attīstība</p> <p>Vietējā attīstība</p> <p>Vietējo pakalpojumu un infrastruktūras nodrošināšana</p>

LIETDERĪBAS izvērtēšanai	
Veiksmes faktori	Uzņēmējdarbība un nodarbinātības līmenis lauku apvidos aug vai vismaz ir stabils, un plaša starp pilsētām un laukiem mazinās. Ar bioekonomiku saistītās darījumdarbības apjoms palielinās. Vietējie pakalpojumi un infrastruktūra uzlabojas.
Temats	LEADER pieejas ieviešanas ietekme sociālā kapitāla, vietējās pārvaldības un sociālekonomiskās vides stiprināšanā lauku apvidos un LEADER pieejas pievienotā vērtība.
Izvērtēšanas jautājums	Cik lielā mērā KLP SP atbalsts LEADER pieejas ieviešanai ir veicinājis lauku teritoriju attīstību, sekmējot mazo un vidējo uzņēmējdarbību? Cik lielā mērā KLP SP intervences LEADER pieejas ieviešanā ir veicinājušas lauku teritoriju dzīves vides ilgtspējīgu attīstību? Cik lielā mērā LEADER pieejas īstenošana radījusi pievienoto vērtību lauku teritoriju attīstībā?

SM	SM 9 uzlabot Savienības lauksaimniecības spēju reaģēt uz sabiedrības prasībām pārtikas un veselības jomā, tostarp uz prasību pēc kvalitatīvas, nekaitīgas un uzturvielām bagātas pārtikas, kas ražota ilgtspējīgā veidā, prasību samazināt pārtikas atkritumus, panākt dzīvnieku labturību un apkarot rezistenci pret antimikrobiāliem līdzekļiem
KLP SP vajadzības	Veicināt vietējo produktu atpazīstamību, sab. informētību par pārtikas kvalitātes shēmām un to produktiem Veicināt tradicionālo graudaugu šķirņu saglabāšanu un attīstību Sekmēt zaļo publisko iepirkumu, izmantojot tā sniegtās iespējas un potenciālu Samazināt antimikrobiālo līdzekļu lietošanu, t.sk., veicinot sekmīgu dzīvnieku veselības pārvaldību Veicināt augstāku dzīvnieku labturības prasību piemērošanu un videi saudzīgu lauksaimniecības praksi Veicināt izpratni par AAL lietošanu, tai skaitā ilgtspējīgu un samazinātu pesticīdu lietošanu Sekmēt bioloģiskai ražošanai nepieciešamo resursu, t.sk., sēklu ražošanas attīstību Veicināt kvalitātes shēmu produktu ražošanu un patēriņu Veicināt videi draudzīga iepakojuma izstrādi, ilgtspējību Sekmēt bezatlikumu tehnoloģiju attīstību
Galvenie elementi, kas jānovērtē LIETDERĪBAS izvērtēšanai	Kvalitatīva un droša pārtika
Veiksmes faktori	Kvalitātes shēmu satvarā tirgotās produkcijas un bioloģiskās produkcijas apjoms un īpatsvars palielinās. Dzīvnieku labturība uzlabojas, un antimikrobiālo līdzekļu lietojums samazinās.
Temats	KLP SP intervenču ietekme kvalitatīvas un drošas pārtikas ražošanai (kvalitātes shēmas, dzīvnieku labturība)
Izvērtēšanas jautājums	Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis kvalitatīvas un drošas pārtikas ražošanu? Cik lielā mērā ir mainījusies bioloģiskās lauksaimnieciskās produkcijas daļa? Cik lielā mērā KLP SP intervences ir uzlabojušas dzīvnieku labturību un antimikrobiālo līdzekļu lietojumu?

SM	Horizontālais - modernizēt lauksaimniecības un lauku apvidu nozares, lauksaimniecībā un lauku apvidos sekmējot un kopīgojot zināšanas, inovāciju un digitalizāciju, un mudināt lauksaimniekus tās apgūt, šim nolūkam uzlabojot piekļuvi pētniecībai, inovācijai, zināšanu apmaiņai un apmācībai
KLP SP vajadzības	<p>Paaugstināt zināšanu, izpratnes un prasmju līmeni lauksaimniecībā, mežsaimniecībā, pārtikas ražošanā</p> <p>Stiprināt AKIS un pilnveidot tās darbību</p> <p>Inovāciju radīšana un izmantošana (pētniecība un eksperimentālā ražošana)</p> <p>Veicināt zināšanu un konsultatīvā atbalsta pieejamību</p> <p>Veicināt konsultantu profesionālās kvalifikācijas paaugstināšanu</p> <p>Veicināt tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, kāpinot to efektivitāti un uzlabojot digitalizāciju</p> <p>Veicināt lauksaimniecības popularizēšanu un prestiža celšanu</p> <p>Veicināt demonstrējumu saimniecību izmantošanu</p> <p>Sekmēt zināšanu un inovāciju pārnesi, kā arī veicināt Latvijā radīto izejvielu izmantošanu</p>
Galvenie elementi, kas jānovērtē LIETDERĪBAS izvērtēšana	Lauksaimniecisko zināšanu un inovācijas sistēma (AKIS) un digitālā stratēģija
Veiksmes faktori	<p>Arvien lielāks skaits lauksaimnieku piedalās apmācības programmās un/vai izmanto lauku konsultācijas.</p> <p>Pēc piedalīšanās apmācības programmās un/vai lauku konsultāciju izmantošanas lauksaimnieki maina lauksaimnieciskās prakses.</p> <p>Ar KLP SP starpniecību atbalsta tehnoloģiju izmantošanu uzņēmumos, tostarp uzlabojot digitalizāciju</p> <p>KLP SP atbalsts veicinājis inovāciju radīšanu un zināšanu pārnesi</p>
Temats	<p>Atbalsta ietekme uz zināšanām, inovācijām, digitalizāciju.</p> <p>Konsultāciju pakalpojumu saņemšanas ietekme uz saimniecību attīstību.</p>
Izvērtēšanas jautājums	<p>Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis zināšanu pārnesi un inovāciju radīšanu?</p> <p>Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis lauksaimniekus apgūt zināšanas, inovāciju un digitalizāciju?</p>

SM	SM 4 palīdzēt mazināt klimata pārmaiņas un pielāgoties tām, tostarp, samazinot siltumnīcefekta gāzu emisijas un veicinot oglekļa piesaisti, kā arī veicināt ilgtspējīgu enerģētiku
KLP SP vajadzības	<p>Samazināt SEG emisijas no LIZ apsaimniekošanas, veicinot ilgtspējīgu prakšu īstenošanu</p> <p>Samazināt emisijas no lopkopības, veicināt emisiju mazinošo prakšu īstenošanu</p> <p>Palielināt produktivitāti, sniedzot atbalstu jaunu un progresīvu tehnoloģiju un prakšu izmantošanai</p> <p>Palielināt CO2 piesaisti, mežaudžu noturību pret klimata pārmaiņām</p> <p>Veicināt organisko augšņu, neproduktīvo augšņu apmežošanu</p> <p>Veicināt CO2 piesaistes mežos, paaugstinot meža produktivitāti.</p> <p>Atbalstīt klimata pārmaiņu pielāgošanās pasākumu īstenošanu.</p> <p>Veicināt energoefektīvus un resursu efektīvas izmantošanas ieguldījumus</p> <p>Kvalitatīva izglītība un zināšanas – pieejamība, gan kvalifikācijas celšana, gan pārkvalificēšanās</p>
Galvenie elementi, kas	<p>Klimata pārmaiņu mazināšana</p> <p>Pielāgošanās klimata pārmaiņām</p>

jānovērtē LIETDERĪBAS izvērtēšanai	
Veiksmes faktori	SEG emisijas lauksaimniecībā nepalielinās vai samazinās. Palielināta CO2 piesaiste meža platībās. Lauksaimniecības noturība pret klimata pārmaiņām palielinās.
Temats	KLP SP ietvertu intervencu devums klimata pārmaiņu mazināšanā, tostarp ilgtspējīgā mežu apsaimniekošanā
Izvērtēšanas jautājums	Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis klimata pārmaiņu mazinošo pasākumu ieviešanu un īstenošanu un lauksaimnieku spēju pielāgoties klimata pārmaiņām?

SM	SM 5 veicināt ilgtspējīgu attīstību un efektīvu tādu dabas resursu pārvaldību kā ūdens, augsne un gaiss, tostarp, samazinot atkarību no ķīmikālijām
KLP SP vajadzības	Augsnes kvalitātes uzlabošana, veicinot struktūras uzlabošanu, ilgtspējīgu apsaimniekošanu Ūdens kvalitātes uzlabošana, mazinot barības vielu noteci, īpaši riska ūdens objektu teritorijās Amonjaka emisiju samazināšana, īstenojot amonjaka emisijas samazinošus pasākumus Veicināt zināšanu pilnveidošanu un pieredzes apmaiņu ilgtspējīgu prakšu īstenošanai Palielināt ar bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekoto platību Nodrošināt mērķtiecīgu agrovides ieviešanu ĪJT, RŪO ar nozīmīgu izklieģētā piesārņojuma ietekmi Nodrošināt ūdens resursu pieejamību un efektīvu izmantošanu, mazinot klimata pārmaiņu radītos riskus Ilgtspējīga augsnes auglības pārvaldība, uzlabojot mēslošanas plānošanu un AAL lietošanu
Galvenie elementi, kas jānovērtē LIETDERĪBAS izvērtēšanai	Dabas resursu efektīva apsaimniekošana, uzlabojot ūdens kvalitāti, augsnes auglību, nepalielinot vai mazinot amonjaka emisijas lauksaimniecībā.
Veiksmes faktori	Amonjaka emisijas lauksaimniecībā, barības vielu noplūdes nepalielinās vai mazinās. Bioloģiskās lauksaimniecības metodēm apsaimniekotās platības palielinās. Uzlabojusies ilgtspējīga augsnes auglības pārvaldība.
Temats	KLP SP ietvertu intervencu devums dabas resursu efektīvā apsaimniekošanā.
Izvērtēšanas jautājums	Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis lauksaimnieku iesaisti veikt pasākumus, kas nodrošina augsnes, ūdens kvalitātes uzlabošanu un amonjaka emisiju samazināšanu?

SM	SM 6 palīdzēt apturēt un pavērst pretējā virzienā bioloģiskās daudzveidības zudumu, uzlabot ekosistēmu pakalpojumus un saglabāt biotopus un ainavas
KLP SP vajadzības	Veicināt bioloģiskas daudzveidības saglabāšanu zālajos un meža zemēs Palielināt vides pasākumu, t.sk. bioloģiskās I/s ieguldījumu ekosistēmu pakalpojumu sniegšanā Nodrošināt atbilstošas kompensācijas par ierobežojumiem bioloģiskās daudzveidības aizsardzībai Nodrošināt tipisko lauksaimniecības zemju ainavu un to elementu aizsardzību Saglabāt izglītošanās iespējas par bioloģiskās daudzveidības nozīmi un saglabāšanas iespējām Sekmēt augu apputeksnēšanu, veicinot ilgtspējīgas lauksaimniecības prakses īstenošanu Valstij jāveic mērķtiecīgus pētījumus, lai novērtētu lauku attīstības pasākumu daudzpusīgo ietekmi

Galvenie elementi, kas jānovērtē LIETDERĪBAS izvērtēšanai	Biodaudzveidības zuduma pavērsana pretējā virzienā Ekosistēmu pakalpojumi
Veiksmes faktori	Ar lauksaimniecības zemi saistītā biodaudzveidība uzlabojas vai vismaz tās zudums ir apturēts. Biodaudzveidība Natura 2000 teritorijās, ko ietekmē lauksaimniecība vai mežsaimniecība, uzlabojas vai vismaz biodaudzveidības zudums tajās ir apturēts. Lauksaimniecības zemes platība, kuru aizņem ainavas elementi, palielinās vai nemainās.
Temats	KLP SP ietverto intervencu devums biodaudzveidības saglabāšanā.
Izvērtēšanas jautājums	Cik lielā mērā KLP SP atbalsts ir veicinājis lauksaimnieku un mežsaimnieku interesi īstenot pasākumus, kas nodrošina bioloģiskās daudzveidības saglabāšanos lauksaimniecības un meža zemēs?

2. PĀRVALDĪBA UN KOORDINĀCIJA

KLP SP uzraudzībā un izvērtēšanā galvenās iesaistītās struktūras:

- Zemkopības ministrija - vadošā iestāde (VI)
 - Izveido KLP SP uzraudzības un izvērtēšanas sistēmu; par KLP SP ieviešanu un uzraudzību atbild nozaru departamenti, par KLP SP izvērtēšanas koordinēšanu atbild Starptautisko lietu un stratēģijas analīzes departaments, kurš savos uzdevumos ir neatkarīgs no KLP SP ieviešanas;
 - Sagatavo KLP SP Izvērtēšanas plānu;
 - slēdz līgumu ar neatkarīgo izvērtētāju (AREI), kurā tiek noteiktas izpildītāja un pasūtītāja tiesības un pienākumi, finansējuma sadalījums, izpildes termiņi, indikatīvie darba uzdevumi ikgadējā darba plānā,
 - apstiprina AREI iesniegtos ikgadējos Darba plānus;
 - pēc nepieciešamības izskata ar izvērtēšanu saistītos jautājumus, ministrijā tiekoties ar nozares departamentu pārstāvjiem un neatkarīgo izvērtētāju AREI;
 - AREI, atbilstoši ikgadējam NNS Darba plānam, iesniegtie tematiskie pētījumi vai ziņojumi tiek saskaņoti ar ministrijas nozaru departamentiem un citām ieinteresētajām pusēm komentāru sniegšanai pirms nodošanas un pieņemšanas akta parakstīšanas, tādējādi nodrošinot darba kvalitāti un iesaistīto pušu interešu ievērošanu;
 - aktuālo pētījumu rezultāti, secinājumi un rekomendācijas tiek apkopotas un nosūtītas atbildīgo departamentu pārstāvjiem komentāru sniegšanai un, ja nepieciešams, konkrētai rīcībai, iestrādājot tos atbilstošajos dokumentos. Apkopoto rekomendāciju fails (datne-rekomendācijas un to komentāri) ir pieejams un tiek glabāts uz ZM servera.
- Lauku atbalsta dienests (LAD) - maksājumu aģentūra uzkrāj un sniedz KLP SP uzraudzībai un izvērtēšanai nepieciešamos datus.
- Neatkarīgais izvērtētājs zinātniskais institūts "Agroresursu un ekonomikas institūts" (AREI) - Ministru kabineta 2023. gada 31. janvāra noteikumu Nr.50 „Kārtība, kādā administrē un uzrauga Eiropas Lauksaimniecības garantiju fondu un Eiropas Lauksaimniecības fondu lauku attīstībai, kā arī valsts un Eiropas Savienības atbalstu lauksaimniecībai un lauku attīstībai 2023.–2027. gada plānošanas periodā” 11. punktā ir noteikts, ka Valsts un Eiropas Savienības atbalsta lauksaimniecībai un lauku attīstībai ietekmes vienotās un nepārtrauktās novērtēšanas sistēmu uztur AREI. Par veiktajiem pētījumiem iesniedz VI pētījuma apkopojumu, secinājumus/rezultātu.
- Uzraudzības komiteja (UK), izskata progresu, kas panākts veicot izvērtējumus, to kopsavilkumus un ieteikumu ieviešanu, saskaņā ar regulas 2021/2115 124. panta 3. punkta d) apakšpunktu, kā arī sniedz atzinumu par izvērtēšanas plānu un tā grozījumiem saskaņā ar Regulas 2021/2115 124. panta 4. punkta c) apakšpunktu;
- Valsts KLP tīkls, ar tīklošanas palīdzību atbalsta uzraudzības un izvērtēšanas spējas un darbības atbilstoši Regulas 2021/2115 126. pantā noteiktajam un sadarbojas ar VI šādu aktivitāšu īstenošanā: sekmē valsts iestāžu un citu KLP stratēģiskā plāna īstenošanā iesaistīto dalībnieku spēju veidošanu, tostarp attiecībā uz uzraudzības un izvērtēšanas procesiem; apkopo, analizē un izplata informāciju par darbībām un labo praksi saistībā ar KLP SP atbalstu; sniedz informāciju vietējām rīcības grupām, iesaistās sadarbības partneru meklēšanā, īpaši starpvalstu sadarbībai, uztur publicitāti savā tīmekļvietnē par LEADER pieeju un VRG īstenojamām aktivitātēm, sniedz metodisko atbalstu, īsteno apmācības un prasmju pilnveidošanas aktivitātes, profesionālai pilnveidei vietējo rīcības grupu kompetenču jomā; nodrošina sabiedrības viedokļa apzināšanu, piemēram, lauksaimnieku organizāciju, VRG, u.c., KLP SP uzraudzības un izvērtēšanas vajadzībām.

- Eiropas KLP izvērtēšanas palīdzības dienests (Helpdesk) atbalsta Lauksaimniecības un lauku attīstības ģenerāldirektorātu (DG AGRI), dalībvalstis un citas izvērtēšanā ieinteresētās personas, lai sasniegtu Snieguma uzraudzības un novērtēšanas sistēmas (PMEF) mērķus un veicinātu sadarbību un pieredzes apmaiņu, starp tām.

3. IEINTERESĒTO PUŠU KARTĒŠANA

Izvērtēšanā ieinteresētās puses:

izvērtēšanas darbības ietver dažādu veidu ieinteresētās personas, atbilstoši Regulas 2022/1475 4. panta 2. punktam, šajā nodaļā sniegts ieinteresēto pušu kartējums:

- ieinteresētās personas, kurām nepieciešami izvērtējumos gūtie secinājumi un tie noder turpmāko darbību plānošanai:
 - **Vadošā iestāde** – izmanto izvērtējumos sniegtos secinājumus un priekšlikumus atbalsta plānošanā un īstenošanā ;
 - **Atbalsta administrēšanā iesaistītās iestādes (piem., LAD)** – izmanto izvērtējumos sniegtos priekšlikumus atbalsta īstenošanā un administrēšanā;
 - **valdības institūcijas** (ministrijas, aģentūras), **pašvaldības** – izmanto izvērtējumos sniegtos secinājumus nacionālās un reģionālās politikas plānošanai;
 - **Valsts KLP tīkls** – izmanto izvērtējumos sniegtos secinājumus, lai pilnveidotu savu uzdevumu izpildi: koordinēt tīklošanu starp lauksaimniecības un lauku attīstības jomā iesaistītajiem; ja nepieciešams, KLP tīkls (tā sekretariāts) piedalās izvērtējumos iegūto secinājumu izplatīšanā;
 - **UK** – izvērtē izvērtējumu veikšanā panākto progresu, izvērtējumu kopsavilkumus un pasākumus, kas veikti saistībā attiecīgajiem konstatējumiem ;
 - **vietējās rīcības grupas** – izmanto izvērtējumos sniegtos secinājumus, lai pilnveidotu savu spēju izvērtēt VRG īstenotās darbības;
 - **ar nozari saistītās nevalstiskās organizācijas** – izmanto izvērtējumu rezultātus, lai izdarītu secinājumus par atbalsta, kas attiecas uz konkrēto jomu, ietekmi;
 - **atbalsta saņēmēji** – izmanto izvērtējumu rezultātus objektīvam nozares un lauku telpas raksturojumam, iespējams, lai redzētu savas darbības turpmākās attīstības perspektīvas.
- ieinteresētās personas, kas jāņem vērā izvērtējumu plānošanā, jo tās var ietekmēt KLP SP atbalsts:
 - Valsts KLP tīkls; - vietējās rīcības grupas; - valdības institūcijas; - atbalsta administrēšanā iesaistītās iestādes;
 - potenciālie atbalsta pretendenti, nozares nevalstiskās organizācijas; - visi Latvijas iedzīvotāji.

4. LAIKA GRAFIKS

Laika grafiks tiek gatavots ar mērķi precīzi atrunāt katras izvērtēšanas darbības izpildes termiņu, lai sasniegtu NNS ieviešanas mērķus. Izvērtēšanas laika grafiks plānots tā, lai KLP SP īstenošanas laikā izvērtētu visus Regulas 2021/2115 6. pantā minētos konkrētos mērķus un izvērtētu KLP SP atbalsta lietderību, efektivitāti, nozīmību, saskaņotību un ES pievienoto vērtību KLP mērķu sasniegšanā. Konkrētie mērķi tiks vērtēti tematiskos izvērtējumos, apvienojot saderīgas jomas un ņemot vērā sniegto atbalsta apjomu finanšu un projektu ziņā. Papildus ņemtas vērā Latvijas saistības sniegt atbalsta izvērtējuma ietekmi (nacionālo un ES nosacījumu izpilde). Būtisks apstāklis, kas nosaka izvērtējumu prioritāti, ir izvērtēšanai pieejamie resursi (finanšu, cilvēku) un pieejamie dati.

Izvērtēšanas aktivitātes tiek iekļautas ikgadējā NNS Darba plānā. Paredzamās aktivitātes pamatojas uz Vadošās iestādes, nozares sadarbības partneru vai neatkarīgā izvērtētāja (AREI) identificētajām aktualitātēm KLP SP ieviešanas gaitā. Ikgadējo NNS Darba plāna projektu izstrādā neatkarīgais izvērtētājs, ņemot vērā UK pārstāvju izteiktos viedokļus un iesaistīto personu ierosinājumus, un sadarbībā ar Vadošo iestādi Darba plānu nākamajam gadam apstiprina līdz Darba plāna uzdevumu uzsākšanai. Darba plānā tiek noteikti izvērtējumu izpildes termiņi, nepieciešamības gadījumā tie var turpināties vairāk kā vienu gadu, attiecīgi tam plānojot atbilstošu finansējumu (piemēram, liela apjoma lauka izpētes izvērtējumā). Ieinteresēto pušu viedokļus un ierosinājumus, VI, AREI un Valsts KLP tīkls uzklausa arī tikšanās par veikto izvērtējumu rezultātiem vai tematiski atbilstošās sanāksmēs.

Laika grafikā norādīts indikatīvs termiņš, kad plānots izvērtēt konkrēto mērķi, papildus visā KLP SP īstenošanas laikā tiks veikti tematiski un atbalsta pētījumi.

Tabula Nr. 2. Indikatīvs laika grafiks izvērtējumiem par konkrētajiem mērķiem

Izvērtējumi	2023	2024	2025	2026	2027	2028-2031 ex post
SM1						
SM2						
SM3						
SM4						
SM5						
SM6						
SM7						
SM8						
SM9						
Horizont.						

Ikgadējā NNS Darba plānā tiek iekļauta KLP SP konkrēto un vispārīgo mērķu izvērtēšana, kas sevī ietver īstenošanas progresu, t.sk., intervences vai tematiskā pētījuma ietvaros rezultātīvo un ietekmes rādītāju izpildi un ietekmi uz KLP mērķiem, Latvijas vides situāciju, ar sociālo un ekonomisko attīstību saistīto aspektu, izvērtēšanu.

- Ekonomisko aspektu izvērtējums (piemēram: lauku saimniecību ienākumu pietiekamība; izturēspēja; atbalsta ietekme uz konkurētspēju, produktivitāti; lauksaimnieku stāvoklis pārtikas piegādes ķēdē; SM1, SM2, SM3);
- Ar lauku telpu saistīto aspektu izvērtējums (piemēram: ilgtspējīga lauku attīstība; SM7, SM8);
- Ar vidi saistīto aspektu izvērtējums (piemēram: klimata pārmaiņu mazināšana, dabas resursu apsaimniekošana, bioloģiskā daudzveidība; SM4, SM5, SM6);
- Inovācijas, digitalizācija, zināšanu apmaiņa;
- Datu uzkrāšana KLP SP NNS darbības nodrošināšanai.

Papildus ar KLP SP īstenošanu saistītiem pētījumiem, nepārtraukti tiek nodrošināta datu uzkrāšana izvērtēšanas vajadzībām, kopā ar LAD, CSP un VID tiek risināti metodoloģiskie jautājumi par datu iegūšanu un aprēķināšanu.

5. DATI UN INFORMĀCIJA

Ir izveidota nepieciešamo rādītāju sistēma, kuras ietvaros nepārtraukti tiek uzkrāti dati kas palīdz novērtēt KLP SP ieviešanas progresu. Datu uzkrāšanas un pieejamības pamatā ir pastāvīga saziņa starp Vadošo iestādi, datu sniedzējiem un AREI. Izvērtēšanai nepieciešamos datu nepilnību vai trūkuma gadījumos, AREI veic gadījuma izpēti vai datu uzkrāšanu noteiktā laika periodā (piemēram, atbalsta ietekmes uz vidi izvērtēšanai).

Izvērtēšanai nepieciešamo datu apzināšanā un iegūšanā, būtisks, pozitīvs ieguvums ir līdzšinējā ilgstošā sadarbības pieredze starp VI, datu sniedzējiem un AREI.

Izvērtēšanas un uzraudzības vajadzībām tiek izmantotas šādas publiskās datu bāzes:

- Lauku atbalsta dienests LAD (<http://www.lad.gov.lv/lv/>) nodrošina operatīvos datus uzraudzības vajadzībām: administrē valsts un ES atbalstu laukiem, lauksaimniecībai, mežsaimniecībai un zivsaimniecībai;
- Centrālā statistikas pārvalde CSP (<http://www.csb.gov.lv/dati/dati-245.html>) CSP ir galvenā valsts statistikas darbu veicēja un koordinatore valstī. CSP ir atbildīga par valsts statistikas darba organizāciju Latvijā un par datu pareizību, kurus ieguvusi, apkopojot no respondentiem saņemto informāciju.;
- Valsts ieņēmumu dienests VID (http://www6.vid.gov.lv/vid_pdb) VID nodrošina nodokļu maksājumu un nodokļu maksātāju uzskaiti, valsts nodokļu, nodevu un citu valsts noteikto obligāto maksājumu iekasēšanu;
- Lauksaimniecības datu centrs LDC (<https://www ldc.gov.lv>) LDC atbild par vienotu lauksaimniecības dzīvnieku datu bāzi un lopkopības nozari Latvijā;
- Latvijas atvērto datu portāls (<http://data.gov.lv>) Valsts pārvaldes institūciju apkopotie atvērtie dati;
- Latvijas lauku saimniecību uzskaites datu tīkls SUDAT (<https://sudat.lvaei.lv/Login.aspx?ReturnUrl=%2fDefault.aspx>);
- Lauku saimniecību grāmatvedības datu tīkls (FADN) uzrauga lauku saimniecību ienākumus un saimniecisko darbību. FADN ir vienīgais mikroekonomisko datu avots, kas balstīts uz saskaņotiem grāmatvedības principiem. Tā pamatā ir valstu apsekojumi, un tā attiecas tikai uz ES lauku saimniecībām, kuras to lieluma dēļ var uzskatīt par komerciālām (<http://ec.europa.eu/agriculture/rica/>);
- Dabas aizsardzības pārvalde (DAP) DAP mērķis ir sekmēt vienotas dabas aizsardzības politikas realizēšanu Latvijā, veicot efektīvu Latvijas īpaši aizsargājamo dabas teritoriju (ĪADT) apsaimniekošanu un pārvaldīšanu. DAP valsts dabas datu pārvaldības un informācijas sistēma "Ozols" (<https://ozols.gov.lv/>) izvērtēšanā izmantojami Dabas aizsardzības pārvaldes koordinēto bioloģiskās daudzveidības monitoringu rezultāti (t.sk., bet ne tikai lauku putnu indekss);
- Eiropas Savienības statistikas birojs EUROSTAT (<http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/eurostat/home/>);
- Valsts augu aizsardzības dienesta lauksaimniecībā izmantojamās zemes pārvaldības sistēma (<https://liz.vaad.gov.lv/>) Dati par atbalsta pretendentu darbībām lauksaimniecībā izmantojamā zemē īstenojot eko shēmu un agrovides atbalsta pasākumus ;

- Eiropas Komisijas KLP informācijas portāls, par rezultātu indikatoriem un KLP intervencēm dalībvalstīs (https://agridata.ec.europa.eu/extensions/DataPortal/pmef_indicators.html).

Pēc nepieciešamības, sadarbībā ar citām institūcijām, tiek iegūta informācija no papildus interesējošām datubāzēm. Iegūtie dati tiek uzkrāti, nodrošinot datu un informācijas aktualitāti un operatīvu datu pieejamību vajadzīgajā apjomā un termiņos. Sadarbība ar CSP un VID nodrošina iespējas pasūtīt datu apkopojumus, kuri nav pieejami publiskajā datu bāzē vai arī iegūt operatīvus datus tūlītējām lietošanas vajadzībām.

KLP SP izvērtēšanas procesā tiek izmantotas reprezentatīvas un uz „labu praksi” balstītas izvērtēšanas metodes:

- kvantitatīvās vērtēšanas metodes – pieejamās statistiskās informācijas strukturēšana, eksperta pieņēmumi, izlases kopas veidošana, salīdzināšanas, analīzes un sintēzes, speciālie pētījumi (case-study) u.c;
- kvalitatīvās vērtēšanas metodes – pieejamās informācijas/materiālu apkopošana, strukturēšana, analīze un informācijas sintēze, fokusgrupu, interviju un aptauju veikšana.

Datu kvalitāte:

Iepriekšējos plānošanas periodos īstenojot izvērtēšanas aktivitātes identificēti datu izmantošanas riski, kas saistīti ar uzkrāto rādītāju interpretāciju, kas bieži vien ir atkarīga no attiecīgās iestādes datu vākšanas metodēm un uzskaites sistēmas, kā arī atsevišķos gadījumos konstatēta nepietiekoša datu loģiskā kontrole. Nereti neprecīzus datus un kļūdainu informāciju sniedz paši respondenti. Lai novērstu minētos riskus paredzēts turpināt sadarbību ar atbildīgajām iestādēm par IT sistēmu uzlabošanu jau programmēšanas perioda sākuma posmā, kā arī visā periodā, pilnvērtīgi iesaistot AREI.

6. REZULTĀTU IZPLATĪŠANA

Izvērtēšanas rezultātu izplatīšana mērķa grupām tiks nodrošināta vairākos līmeņos:

- Izvērtēšanas materiāli tiek izmantoti sabiedrības informēšanai, semināros, kā arī gatavojot ministrijas politikas plānošanai nepieciešamo informāciju. Izvērtējumu rezultāti pieejami plašam interesentu lokam: gan nozaru pārstāvjiem, nevalstisko organizāciju pārstāvjiem;
- Atbilstoši Regulas 2021/2115 140. panta 7. punktam, izvērtējumi ir publiski pieejami, ZM un AREI mājas lapās. Par katru izvērtējumu tiek sagatavota atskaite, prezentācija vai infografika par būtiskākajiem secinājumiem;
- Izvērtējumu pētījumi kalpo par pamatu publikācijām un rezultāti tiek prezentēti konferencēs;
- Valsts KLP tiks izplata aktuālo izvērtējumu rezultātus, īpaši tos, kas saistoši vietējām rīcības grupām;
- aktuālo pētījumu rezultāti un to secinājumi tiek prezentēti Uzraudzības komitejas sēdēs ar Eiropas Komisijas pārstāvju līdzdalību, kā arī AREI dod novērtējumu par KLP SP ieviešanas progresu;
- Informācija par veiktajiem izvērtējumiem, to secinājumiem un sniegtajiem priekšlikumiem tiek pārrunāta ar EK, Ikgadējās izskatīšanas sanāksmēs.

7. RESURSI

VI izveido un uztur KLP SP uzraudzības un izvērtēšanas sistēmu. KLP SP izvērtēšanas plāna īstenošanā iesaistīti VI nozaru departamenti, nodrošinot informāciju, datus un ekspertīzi izvērtēšanas plānošanā un īstenošanā; izvērtēšanas darbību koordinēšana uzticēta no KLP SP īstenošanas funkcionāli neatkarīgam departamentam.

VI finansē izvērtētāja darbības no ELFLA līdzfinansētās Latvijas lauku attīstības programmas 2014.- 2020.gadam pasākuma "Tehniskā palīdzība" pārejas perioda finanšu līdzekļiem un ELFLA līdzfinansētā KLP SP tehniskās palīdzības līdzekļiem.

Lai veiksmīgi realizētu izvērtēšanas plānā noteiktās darbības AREI nodarbina pastāvīgus, kompetentus ekspertus, kā arī pēc nepieciešamības, ievērojot publiskā iepirkuma likuma nosacījumus, pieaicina ārējus nozares ekspertus, lai nodrošinātu izvērtēšanas uzdevumu izpildi līgumā noteiktā apjomā, termiņā un pasūtītājam pieņemamā kvalitātē. NNS ietvaros paredzēts AREI ekspertu atbalsts vietējo rīcības grupu vietējās attīstības stratēģiju sagatavošanai un izvērtēšanai.

VI darbinieku un AREI ekspertu kompetence tiek papildināta, piedaloties gan apmācībās un semināros Latvijā, gan EK rīkotās darba grupās, ar KLP Stratēģisko plānu saistītos jautājumos, ārpus Latvijas.